

Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag

Programmatekst

Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag

Programmatekst

November 2016

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren. ZonMw heeft als hoofdpdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail avg@zonmw.nl of telefoon 070 349 52 26.

Auteur: Cule Cucic, Karianne Jonkers
Datum: november 2016
Oplagenummer: 1/11/2016/ZW

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Inhoud

1	Aanleiding en inleiding	9
2	Programma	11
	2.1 Doel.....	11
	2.2 Opzet van het programma	11
	2.3 Inhoudelijke keuzes en prioriteiten	12
	2.4 Programmalijnen en subsidie-instrumenten.....	13
3	Programmalijn 1: Pilotprojecten voor een sluitende aanpak van zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag.....	15
4	Programmalijn 2: Stimuleringsubsidies lokale aanpak.....	17
5	Programmalijn 3: Initiatieven op het gebied van opleidingen, stimuleren van maatschappelijke acceptatie en het stimuleren van tools die zelfbeschikking van patiënten vergroten	19
6	Programmalijn 4: Regionale meldkamers, gepast vervoer en eerste opvang met beoordeling...	21
7	Programmalijn 5: Onderzoek, monitoring, evaluatie en kennisdisseminatie	25
8	Inrichting programma	27
	8.1 Programmacommissie.....	27
	8.2 Relatie met andere (landelijke) trajecten en programma's binnen ZonMw	28
	8.3 Communicatie en implementatie	28
9	Planning voor 2016 en 2017	29

1 Aanleiding en inleiding

“Allereerst is er Hassan. Hassan is een 21-jarige, licht verstandelijk beperkte jongen die op straat leeft. Pas negen maanden na zijn aankomst in Nederland, kort nadat hij betrokken is bij een winkeldiefstal, wordt hij echt geholpen en kan hij begeleid wonen voor mensen met een verstandelijke beperking. Daarnaast is er Justin. Een slimme jongen die tijdens zijn studie voor het eerst last krijgt van psychoses. Hij is ooit veroordeeld voor stalking, omdat hij een vriendin van hem maar bleef vragen om een afspraak te maken met het meisje waarop hij verliefd was. Hij zou graag weer gaan studeren, maar werkt nu op een zorgboerderij. Dan is er Hans. Hij is 76 en heeft de ziekte van Parkinson. Af en toe explodeert Hans en wordt hij heel bedreigend. Dat is vooral moeilijk voor zijn vrouw. En tenslotte is er Kees. Kees gebruikt sinds zijn dertiende drugs en heeft last van psychoses. Op dit moment zit hij vast in een forensisch psychiatrische kliniek, omdat hij zijn vader heeft mishandeld”¹.

Het gaat in bovenstaande casussen om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen². Mensen met verward gedrag.

Vorig jaar hebben signalen uit het veld en een aantal incidenten dat de media heeft bereikt, problemen rondom zorg voor mensen met verward gedrag onder de aandacht gebracht. In september 2015 hebben de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Veiligheid en Justitie (VenJ) en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) het Aanjaagteam verwarde personen geïnstalleerd. Het team richtte zich op drie zaken: passende ondersteuning voor de betrokken mensen, een sluitende aanpak van ondersteuning en zorg, en de ervaren belemmeringen die een aanpak op systeemniveau vereisten. Daarbij worden mensen die verward gedrag vertonen en hun leefwereld centraal gesteld, zonder het maatschappelijk belang uit het oog te verliezen. Doel was vermindering van persoonlijk leed en maatschappelijke overlast, met effectieve en efficiënte bijdrage van alle partners in de keten, en door gemeenten georganiseerde of aangeboden passende zorg.

Het Aanjaagteam heeft twee tussenrapportages uitgebracht en op 30 september het [eindrapport](#) gepubliceerd³. In de rapportages is onder andere een definitie en categorisatie van verwardheid opgenomen en is een concept met negen bouwstenen voor een sluitende aanpak van ondersteuning en zorg ontwikkeld. Daarnaast is een door alle partners gedeeld perspectief beschreven als fundament voor een duurzame, persoonsgerichte integrale aanpak. Een perspectief waarbij leefwereld, regie en preventie een belangrijke rol spelen en mensen met verward gedrag en hun naasten centraal staan.

Op dit moment worden de bouwstenen getoetst in de praktijk. In zes verdiepingsregio's lopen tot juni 2017 projecten, maar ook in andere regio's is beweging merkbaar. Er is een kwalitatieve analyse gemaakt van maatschappelijke effecten bij een sluitende aanpak, die in het eindrapport ook enige kwantitatieve onderbouwing krijgt. Breed gevoelde urgentie en modus operandi van het Aanjaagteam hebben een beweging in het land rondom zorg voor mensen met verward gedrag tot stand gebracht. Er zijn veel lokale en landelijke partijen die deelnemen aan verschillende coalities, samenwerkingsverbanden en overleggen. Een eerste inschatting van financiële consequenties van de voorgestelde aanpak is door het team en de opdrachtgevers gemaakt.

Desalniettemin, persoonlijk leed van de betrokkenen en maatschappelijke perceptie van het probleem vragen om een versnelde aanpak. Daarvoor heeft het Aanjaagteam ook een aantal aanbevelingen geformuleerd in de tweede voortgangsrapportage en het eindrapport. Om samen verder door te pakken, hebben de ministeries van VWS en V&J en de VNG op 30 september als vervolg op het Aanjaagteam een Schakelteam ingesteld, onder leiding van Onno Hoes. Dit Schakelteam moet er vooral voor gaan zorgen dat de aanbevelingen die het Aanjaagteam heeft gedaan, worden geïmplementeerd. Daarnaast moet het team ingezet worden als schakel tussen landelijke en lokale aanpak van mensen met verward gedrag. Daarbij wordt ook een 'vliegende brigade' ingezet met

¹ [Personages uit Onderzoek verward gedrag; Arjan Widlak en Marit Lüschen @ Kafkabrigade, juni 2016](#)

² [Definitie van het Aanjaagteam Verwarde Personen; 'Samen doorpakken' februari 2016](#)

³ <https://vng.nl/personen-met-verward-gedrag>

experts op het gebied van financiën, wet- en regelgeving en andere expertisegebieden, om het team te ondersteunen. Vanaf 1 november 2016 zal er ook periodiek domeinoverstijgend bestuurlijk overleg plaatsvinden. Daarbij zullen de VNG, bewindspersonen van het Rijk en leden van het Schakelteam aanschuiven. Tot slot heeft het Kabinet vanaf 2017 structureel € 30 miljoen per jaar ter beschikking gesteld voor het helpen realiseren van een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag in heel Nederland. Een groot deel hiervan is bedoeld voor de praktische implementatie van de bouwstenen. Dit programma is hier een uitwerking van.

2 Programma

2.1 Doel

Het doel van het programma is het stimuleren en faciliteren van projecten en initiatieven van relevante ketenpartners (cliënten/familie, gemeente, politie, GGZ, GGD, opvang, verzekeraars, Openbaar Ministerie) die bijdragen aan het realiseren van een lokale en/of regionale sluitende zorgaanpak voor mensen met verward gedrag en hun omgeving. Deze lokale en/of regionale aanpak is domein overstijgend, persoonsgericht en op basis van de bouwstenen van het Aanjaagteam verwarde personen. Projecten en initiatieven zijn gericht op het inrichten van een effectieve en duurzame zorgstructuur voor mensen met verward gedrag.

Negen bouwstenen van een sluitende aanpak

In de eerste tussenrapportage presenteert het Aanjaagteam een concept met 9 bouwstenen voor een sluitende aanpak van ondersteuning van en zorg voor mensen met verward gedrag⁴. Deze werd verder uitgewerkt in de tweede tussenrapportage⁵. De bouwstenen zijn:

1. Inbreng mensen met verward gedrag en hun omgeving.
2. Preventie en levensstructuur.
3. Vroegtijdige signalering.
4. Melding.
5. Beoordeling en risicotaxatie.
6. Toeleiding.
7. Passend vervoer.
8. Passende ondersteuning, zorg en straf.
9. Informatievoorziening.

2.2 Opzet van het programma

Projecten die in het kader van dit programma worden ondersteund, dienen zich te richten op implementatie van deze bouwstenen. Daarvoor zijn in dit programma vijf programmalijnen vormgegeven. De eerste twee programmalijnen ondersteunen directe implementatie van de bouwstenen. Programmalijn 3 focust op opleidingen, stimuleren van maatschappelijke acceptatie en het stimuleren van tools die zelfbeschikking van patiënten vergroten. Met programmalijn 4 wordt versnelde uitbreiding en vernieuwing van het zorgaanbod rondom melding, vervoer en eerste opvang/beoordeling gefaciliteerd. Ten slotte is er ruimte voor onderzoek, monitoring, evaluatie en kennisdisseminatie in programmalijn 5. De programmalijnen worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

Streven is om regionaal een sluitende aanpak te bewerkstelligen waarbij alle 9 bouwstenen worden betrokken. Echter, tempo en prioriteiten kunnen verschillen per gemeente en regio. Niet elk project hoeft dan uitvoerig alle bouwstenen te behandelen. Het is wel een vereiste om in het projectplan toe te lichten hoe de verbinding met een regionaal plan van aanpak wordt gerealiseerd. Een uitzondering wordt gemaakt voor de eerste bouwsteen: inbreng van mensen met verward gedrag en hun omgeving. Deze dient in alle projecten te worden opgenomen, met een toelichting hoe men dit wil realiseren en bij voorkeur met een herkenbaar gealloceerd budget in de projectbegroting.

Aanvragers worden geacht verwachte projectresultaten te expliciteren.⁶ Resultaatsgebieden zijn:

- integrale, persoonsgerichte aanpak;
- van systeemwereld naar leefwereld;
- heldere regie en eigenaarschap;
- preventie en vroegtijdige signalering.

⁴ <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/publicaties/tussenrapportage-personen-met-verward-gedrag>

⁵ <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/publicaties/2e-tussenrapportage-aanjaagteam-verwarde-personen>

⁶ [Zie voor meer informatie Rapportage van Andersson Elfers Felix : De potentiële baten van een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag \(juni 2016\)](#)

Daarnaast verwachten we dat deze resultaten inzichtelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld wat betreft het effect op:

- betere ondersteuning, zorg en straf op maat;
- minder zorgmijders;
- kleinere kans op escalatie;
- sneller herstel en minder terugval.

Onderzoek naar de beoogde maatschappelijke effecten maakt geen onderdeel uit van de implementatieprojecten onder de programmalijnen 1 t/m 4. Wel worden in programmalijn 5 aparte projecten uitgevoerd die zijn gericht op monitoring en evaluatie van het programma en kennisontwikkeling rondom specifieke interventies. Impact op de kwaliteit van leven van mensen met verward gedrag en hun omgeving, overlast en onveiligheid, effect op de zorgkosten en maatschappelijke kosten worden in deze projecten meegenomen.

2.3 Inhoudelijke keuzes en prioriteiten

Problematiek rondom mensen met verward gedrag is complex en de zorg en ondersteuning is ingewikkeld. Werken daaraan vereist een lange adem. Het kabinet heeft daarvoor ook de benodigde financiële ruimte structureel gereserveerd. Maar niet alles kan overal tegelijk opgepakt worden. Er moeten keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld.

Deze programmatekst beschrijft een traject van 4 jaar, met programmalijnen die gefaseerd worden opgebouwd, rekening houdend met capaciteit voor uitvoering en structurele borging van resultaten. Subsidierondes in de diverse programmalijnen worden meerdere keren herhaald, zodat ook regio's die nog geen plan hebben, in de loop der jaren kunnen aanhaken. Tussentijds kunnen subsidieoproepen worden herzien en kunnen prioriteiten worden aangebracht. Eerdergenoemde ketenpartners en opdrachtgevers zullen daarover worden geconsulteerd. Ook worden de resultaten van een tussentijdse programmaevaluatie meegenomen.

Daarnaast zullen de ketenpartners betrokken blijven bij het programmeren, bijvoorbeeld door middel van periodiek overleg met het Schakelteam en ZonMw-programmacommissie. Vertegenwoordigers van het Schakelteam en van de ministeries van VWS en V&J, en van de VNG nemen deel aan de programmacommissie als waarnemers.

2.4 Programmalijnen en subsidie-instrumenten

Het programma is opgebouwd uit 5 programmalijnen:

- 1 Pilotprojecten voor een sluitende aanpak van zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag.
- 2 Stimuleringssubsidies lokale aanpak.
- 3 Initiatieven op het gebied van opleidingen, stimuleren van maatschappelijke acceptatie en het stimuleren van tools die zelfbeschikking van patiënten vergroten.
- 4 Regionale meldkamers, gepast vervoer en eerste opvang met beoordeling.
- 5 Onderzoek, monitoring, evaluatie en kennisdisseminatie.

Elke programmalijn kent specifieke eisen en gebruikt andere subsidie-instrumenten. Deze zijn in de volgende hoofdstukken summier aangegeven; ze zullen bij specifieke subsidieoproepen uitgebreid worden beschreven. De criteria in de subsidieoproepen zijn daarbij leidend.

3 Programmalijn 1: Pilotprojecten voor een sluitende aanpak van zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag

Inhoudelijke eisen

- De aanvraag is gericht op het implementeren van de bouwstenen voor een sluitende aanpak. Het betreft uitsluitend projecten die gericht zijn op lokale activiteiten. Idealiter is de aanvraag gericht op alle bouwstenen samen. Ook een focus op een aantal bouwstenen is mogelijk, indien wordt aangegeven hoe de verbinding met de overige bouwstenen (lokaal) wordt gelegd.
- In de aanvraag wordt duidelijk gemaakt op welke manier de persoon met verward gedrag en/of zijn omgeving centraal staat.
- De projecten moeten rekening houden met financiële en wettelijke borging van het project na afloop van de subsidie.

Wie kan indienen

Aanvraag kan ingediend worden een lokaal of regionaal samenwerkingsverband. Namens dit verband vraagt één partij de subsidie aan. In de subsidieaanvraag wordt dit samenwerkingsverband expliciet beschreven, inclusief rollen voor alle betrokken partijen en de regierol van de gemeente. Een samenwerkingsovereenkomst, getekend door gemachtigden van alle genoemde partijen, maakt onderdeel van de uitgewerkte subsidieaanvraag. De subsidieaanvraag dient betrekking te hebben op zorg en/of maatschappelijke ondersteuning, dus in het samenwerkingsverband zijn in elk geval de gemeente(n) en relevante aanbieders van zorg en welzijn vertegenwoordigd. Daarnaast dienen vertegenwoordigers van cliënten en naasten betrokken te zijn. Projecten waarbij de relatie zorg en veiligheid wordt gelegd, betrekken ook de politie en waar relevant de zorgverzekeraars en het Openbaar Ministerie.

Subsidievoorwaarden en procedure

Subsidieaanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op relevantie en kwaliteit zoals staat beschreven in de algemene ZonMw-subsidievoorwaarden⁷. Naast deze algemene voorwaarden, zijn in ieder geval de volgende specifieke eisen van belang:

- Projecten hebben een looptijd van maximaal 2 jaar. Het maximaal aan te vragen subsidiebedrag is € 250.000,-.
- Bij elke subsidieaanvraag dient sprake te zijn van cofinanciering. Het aanvragend samenwerkingsverband dient zelf tenminste 25% van het totale projectbudget bij te dragen. Een financiële bijdrage aan de uit te voeren activiteiten geniet de voorkeur. Alternatief voor deze financiële bijdrage kan ook een substantiële bijdrage in de vorm van menskracht zijn, mits deze is gekwantificeerd en uitgedrukt in uren/fte's en euro's zodat het toetsbaar is bij financiële verantwoording.
- Binnen de subsidieregeling kan o.a. budget worden aangevraagd voor coördinatie, (aanvullende) scholing, instrument- en methodiekontwikkeling en communicatieactiviteiten. Er kan geen vergoeding voor zorgkosten of (ver)bouwkosten worden aangevraagd. Investerings in infrastructuur en/of apparatuur mogen alleen worden opgevoerd als de regionale en lokale betekenis daarvan overtuigend kan worden aangetoond (bijvoorbeeld via medegebruik door andere instellingen). Daarbij is aandacht voor wat er in andere instellingen gebeurt en beschikbaar is, hoe gebruik wordt gemaakt van aanwezige kennis en middelen in deze instellingen en de borging van de investeringen na afloop van het project.
- Bij specifieke subsidieoproepen kan, in afwijking van de algemene ZonMw-voorwaarden, gevraagd worden dat projecten binnen een bepaalde periode na toekenning of voor een bepaalde datum van start gaan. Dit zal altijd duidelijk gemeld worden in de betreffende subsidieoproep. Subsidieaanvragers moeten hiermee rekening houden.
- Subsidieaanvragers zijn bereid de met subsidie ontwikkelde kennis en resultaten te delen en nemen in redelijkheid deel aan door het programma georganiseerde activiteiten die daarop zijn gericht. Dat betekent onder andere een beschrijving van projectresultaten volgens een nader vast

⁷ zie <http://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/>

te stellen format en publiceren van resultaten op door het programma aangewezen websites zodat deze ter beschikking gesteld kunnen worden aan andere regio's.

- In deze subsidierondes worden direct uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend.

De subsidieoproep van de pilotprojecten wordt meerdere malen herhaald. Het is daarbij mogelijk om subsidieaanvragen die eerder zijn afgewezen opnieuw (aangepast) in te dienen. Voor deze programmalijn is in totaal een bedrag van +/- € 20 miljoen gereserveerd, waarmee rond 80 subsidie trajecten gerealiseerd kunnen worden.

4 Programmalijn 2: Stimuleringssubsidies lokale aanpak

Deze programmalijn behelst kortlopende subsidies met een budget van maximaal € 50.000,-. Projecten sluiten aan bij of dienen als voorloper op de sluitende aanpak van alle bouwstenen (programmalijn 1).

Inhoudelijke eisen

- De subsidieaanvraag is gericht op een specifieke, kortlopende activiteit die bijdraagt aan het lokaal implementeren van de sluitende aanpak. In de aanvraag moet duidelijk gemaakt worden op welke bouwstenen het project gericht is. Ook voor het opstellen van een plan van aanpak voor de implementatie van (álle) bouwstenen kan een subsidie aangevraagd worden.
- In de subsidieaanvraag wordt duidelijk gemaakt op welke manier de persoon met verward gedrag en/of hun omgeving centraal staat.
- De projecten moeten bijdragen aan één of meer van de zes prioriteiten die gelden voor de eerste twee jaar van dit programma.
- In de subsidieaanvraag wordt aangegeven hoe andere relevante lokale partijen betrokken zijn en hoe project resultaten zullen worden geborgd.

Wie kan indienen

Partijen die betrokken zijn bij de lokale of regionale zorgketen voor mensen met verward gedrag, kunnen aanvragen indienen. De subsidieaanvrager moet aantoonbaar opereren binnen een samenwerkingsverband dat in de subsidieaanvraag is beschreven. Ook partijen die niet zelf ondersteuning of zorg leveren (bijvoorbeeld organisaties van patiënten/naasten of opleidingsinstituten/ROC's) kunnen een subsidieaanvraag indienen. Daarnaast dienen vertegenwoordigers van cliënten en naasten betrokken te zijn. Projecten waarbij de relatie zorg en veiligheid wordt gelegd, betrekken ook de politie en waar relevant de verzekeraars en het Openbaar Ministerie.

Subsidievoorwaarden en procedure

Subsidieaanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op relevantie en kwaliteit zoals staat beschreven in de algemene ZonMw-subsidievoorwaarden⁸. Naast deze algemene voorwaarden, zijn in ieder geval de volgende specifieke eisen van belang:

- Projecten hebben in principe een looptijd van 1 jaar. Maximaal aan te vragen bedrag is € 50.000,-.
- Binnen de subsidieregeling kan o.a. budget worden aangevraagd voor coördinatie, (aanvullende) scholing, instrument- en methodiekontwikkeling en communicatieactiviteiten. Er kan geen vergoeding voor zorgkosten of (ver)bouwkosten worden aangevraagd. Investerings in infrastructuur en/of apparatuur mogen alleen worden opgevoerd als de regionale en lokale betekenis daarvan overtuigend kan worden aangetoond (bijvoorbeeld via medegebruik door andere instellingen). Daarbij is aandacht voor wat er in andere instellingen gebeurt en beschikbaar is, hoe gebruik wordt gemaakt van aanwezige kennis en middelen in deze instellingen en de borging van de investeringen na afloop van het project.
- Bij specifieke subsidieoproepen kan, in afwijking van de algemene voorwaarden, gevraagd worden dat projecten binnen een bepaalde periode na toekenning of voor een bepaalde datum van start gaan. Dit zal altijd duidelijk gemeld worden in de betreffende subsidie oproep. Subsidieaanvragers moeten hiermee rekening houden.
- Subsidieaanvragers zijn bereid de met subsidie ontwikkelde kennis en resultaten te delen en nemen in redelijkheid deel aan door het programma georganiseerde activiteiten die daarop zijn gericht. Dat betekent onder andere een beschrijving van projectresultaten volgens een nader vast te stellen format en publiceren van resultaten op door het programma aangewezen websites zodat deze ter beschikking gesteld kunnen worden aan andere regio's.
- In deze subsidierondes worden direct uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend.

De subsidieoproep van de pilotprojecten wordt meerdere malen herhaald. Het is daarbij mogelijk om subsidieaanvragen die eerder zijn afgewezen opnieuw (aangepast) in te dienen. Voor deze

⁸ zie <http://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/>

programmaliĳn is een bedrag van +/- € 3 miljoen gereserveerd, waarmee rond 75 subsidietrajecten gerealiseerd kunnen worden.

5 Programmalijn 3: Initiatieven op het gebied van opleidingen, stimuleren van maatschappelijke acceptatie en het stimuleren van tools die zelfbeschikking van patiënten vergroten

Inhoudelijke eisen

- De projecten zijn gericht op:
 - specifieke initiatieven rondom opleidingen van zorg- en andere professionals en mantelzorgers betrokken bij zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag;
 - stimuleren van maatschappelijke acceptatie en voorkomen van stigmatisering van mensen met verward gedrag;
 - stimuleren van het gebruik van tools die zelfbeschikking van patiënten vergroten.
- Voor projecten rondom opleidingen geldt:
 - Voordat daadwerkelijk een opleidingstraject wordt beschreven, moet er een inhoudelijk kader ontwikkeld worden dat is gebaseerd op de analyse van de 'opleidingenvraag': geeft het opleidingstraject alleen antwoord op een lokale opleidingsvraag of op een breder opleidingsissue waardoor het opleidingstraject meerwaarde kan hebben voor alle regio's. Daarin dienen op zijn minst de aspecten zoals doel, niveau, doelgroepen, eindtermen en prioritering te worden belicht.
 - Projecten inventariseren relevante nieuwe kennis en handelingsmogelijkheden uit het praktijkgericht onderzoek en bevorderen het verankeren daarvan in de curricula van (hbo-)opleidingen.
- In de subsidieaanvraag wordt duidelijk gemaakt op welke manier de persoon met verward gedrag centraal staat.
- In de subsidieaanvraag wordt aangegeven hoe betrokkene partijen, na afloop van de subsidietermijn, borging van de resultaten vormgeven.

Wie kan indienen

Eén partij kan een subsidieaanvraag indienen namens een samenwerkingsverband waar tenminste één partij namens de beoogde doelgroep is betrokken. Bij opleidingen kan dat bijvoorbeeld een aanbieder van de opleiding zijn, samen met de werkgever van professionals in opleiding of een organisatie van mantelzorgers. In het geval van opzetten van 'in company' trainingen is deelname van gemeente en tenminste nog een partner vereist. Bij projecten die gaan over het stimuleren van maatschappelijke acceptatie kunnen samenwerkingsverbanden indienen waarbij maatschappelijke partijen, patiënten- en naastenorganisaties, lokale overheden en kenniscentra krachten bundelen. Rollen voor alle betrokken partijen en de lokale regierol van de gemeente dienen expliciet te worden beschreven.

De aanvraag dient betrekking te hebben op de zorg en/of maatschappelijk functioneren, dus in het samenwerkingsverband zijn in elk geval de gemeente en relevante aanbieders van zorg en welzijn vertegenwoordigd. Daarnaast dienen vertegenwoordigers van cliënten en de familie betrokken te zijn. Projecten waarbij de relatie zorg en veiligheid wordt gelegd, betrekken ook de politie en waar relevant de verzekeraars en het Openbaar Ministerie.

Subsidievoorwaarden en procedure

Subsidieaanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op relevantie en kwaliteit zoals staat beschreven in de algemene ZonMw-subsidievoorwaarden⁹. Naast deze algemene voorwaarden, zijn in ieder geval de volgende specifieke eisen van belang:

- Projecten hebben een looptijd van maximaal 2 jaar. Maximaal aan te vragen subsidie bedraagt € 200.000,-.
- Bij specifieke subsidieoproepen kan, in afwijking van de algemene voorwaarden, gevraagd worden dat projecten binnen een bepaalde periode na toekenning of voor een bepaalde datum van start gaan. Dit zal altijd duidelijk gemeld worden in de betreffende oproep. Subsidieaanvragers moeten hiermee rekening houden.
- Subsidieaanvragers zijn bereid de met subsidie ontwikkelde kennis en resultaten te delen en nemen in redelijkheid deel aan door het programma georganiseerde activiteiten die daarop zijn gericht. Dat betekent onder andere een beschrijving van projectresultaten volgens een nader vast

⁹ zie <http://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/>

te stellen format en publiceren van resultaten op door het programma aangewezen websites zodat deze ter beschikking gesteld kunnen worden aan andere regio's.

- In deze subsidierondes worden eerst beknopte projectideeën ingediend, waarin globaal het project staat beschreven. Subsidieaanvragers ontvangen vervolgens een advies of hun project kansrijk is en uitgewerkt kan worden tot een volwaardig voorstel. Subsidieaanvragen indienen tegen het advies in wordt sterk afgeraden. Een aangepast idee kan wel worden ingediend in een volgende subsidieronde.

Voor deze programmaliijn is een bedrag van +/- € 4 miljoen gereserveerd, waarmee rond 20 subsidietrajecten gerealiseerd kunnen worden.

6 Programmalijn 4: Regionale meldkamers, gepast vervoer en eerste opvang met beoordeling

Deze programmalijn gaat om specifieke zorg en lokale activiteiten gericht op het faciliteren van melding, vervoer, eerste opvang en beoordeling van mensen met acuut verward gedrag. Het gaat om voorzieningen die lokaal en/of regionaal 24/7 beschikbaar moeten zijn en samenwerking tussen aanbieders die gecoördineerd moeten optreden.

Projecten uit deze programmalijn zijn gericht op:

- A. Het vaststellen wat de maatschappelijke meerwaarde is van uitbreiding van het ambulancekader met extra middelen voor vervoer van mensen met acuut verward gedrag. ROAZ-en maken een plan voor extra vervoer door aanbieders van ambulancezorg (die daarvoor onderaannemers kunnen inschakelen). Op basis van dat plan worden contracten gesloten tussen aanbieders van ambulancezorg en zorgverzekeraars. Daarvoor is € 6 miljoen per jaar extra beschikbaar aan premiemiddelen in het ambulancekader. Voor registratie en monitoring kan een subsidie aangevraagd worden binnen dit programma.
- B. Het faciliteren van lokale, experimentele projecten voor gepast vervoer van mensen met acuut verward gedrag. Het gaat hier om vernieuwende oplossingen, waarbij vervoer wordt aangeboden dat aanvullend is op het huidige ambulancevervoer door de Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV).

Inhoudelijke eisen

- Het betreft vervoer van en zorg voor mensen met verward gedrag als gevolg van één of een combinatie van de volgende oorzaken:
 - Een psychiatrische stoornis of psychiatrische klachten.
 - Een somatische aandoening, al dan niet in combinatie met een psychiatrische stoornis (bijvoorbeeld: dementie, diabetes, delier, etc.).
 - Mensen met een (licht) verstandelijke beperking.
- 4 verschillende vervoersmomenten staan centraal:
 - Vervoer vóór beoordeling, bijvoorbeeld naar een beoordelingslocatie (er heeft nog geen psychiatrische/somatische beoordeling plaatsgevonden).
 - Vervoer ná beoordeling, bijvoorbeeld naar een instelling vanuit huis of vanuit een beoordelingslocatie of van een beoordelingslocatie naar huis.
 - Vervoer terug naar een instelling van een ongeoorloofd afwezige persoon met een rechterlijke machtiging (RM).
 - Vervoer tussen instellingen.
- In de subsidieaanvragen wordt beschreven hoe passend vervoer (niet traumatiserend (politie) of onnodig medicaliserend (ambulance)) in de regio wordt georganiseerd. Daarbij dient het in 2015 vastgestelde kwaliteitskader ambulancezorg voor psychiatrie, de generieke module acute psychiatrie en het concept theoretisch model van het landelijke Project Vervoer (SIRM) als kader. In de subsidieaanvraag wordt ingegaan op de inhoudelijke criteria gebaseerd op het theoretisch model vervoer van het landelijke project (SIRM), zodra deze beschikbaar is.
- De aanvraag dient afgestemd te worden met de regionale betrokkenen en verantwoordelijke partijen. Daarnaast maakt een schriftelijke overeenkomst met Regionale Ambulance Vervoer (RAV) onderdeel van de aanvraag. Via de RAV dient ook de meldkamer betrokken te zijn.

Wie kan indienen

4A Registratie en monitoren

- Huidige licentiehouders in het kader van de tijdelijke wet ambulancezorg.
- Er kan één subsidie per ambulanceregio worden aangevraagd.
- De hoofdaanvrager maakt deel uit van een regionaal samenwerkingsverband. De volgende partijen/functies dienen in ieder geval deel uit te maken van dit samenwerkingsverband:
 - zorgverzekeraar(s);
 - de meldkamer;
 - een organisatie die de eerste opvang en beoordeling biedt.

4B Experimentele projecten vervoer

- Eén partij fungeert als hoofdaanvrager.
- Om er voor te zorgen dat het project aansluit bij de huidige praktijk en alle benodigde partijen betrokken zijn, maakt de hoofdaanvrager deel uit van een samenwerkingsverband. De volgende partijen dienen in ieder geval deel uit te maken van dit samenwerkingsverband:
 - een vervoeraanbieder;
 - de Regionale Ambulancevoorziening (RAV);
 - de meldkamer;
 - een organisatie die de eerste opvang en beoordeling biedt.
- Alle partijen bevestigen het samenwerkingsverband in een getekende samenwerkingsovereenkomst.
- Het vervoer geschiedt niet in onderaannemerschap van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV). Afspraken met de RAV over vervoer waarin het project niet voorziet, zijn echter wel noodzakelijk.

Subsidievoorwaarden en procedure

Subsidieaanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op relevantie en kwaliteit zoals staat beschreven in de algemene ZonMw-subsidievoorwaarden¹⁰. Naast deze algemene voorwaarden, zijn in ieder geval de volgende specifieke eisen van belang:

4A Registratie en monitoren

- Projecten hebben een looptijd van maximaal 2 jaar. Maximaal aan te vragen subsidie bedraagt €160.000,-.

4B Experimentele projecten vervoer

- Projecten hebben een looptijd van maximaal 2 jaar. Maximaal aan te vragen subsidie bedraagt €200.000,-.
- Middelen zijn beschikbaar voor onder andere (aanvullende) scholing, aanpassingen aan vervoersmiddelen, coördinatie, ritkosten, registratie en monitoring. De vervoersdienst moet in afstemming met de verschillende partijen optreden, van melding tot eerste opvang en beoordeling. Het resultaat van de subsidie is een lokale, experimentele oplossing voor het acute vervoer van mensen met verward gedrag, die aanvullend is op het bestaande aanbod en meetbare resultaten oplevert voor de evaluatie.

Voor beide subsidieoproepen geldt:

- Bij specifieke subsidieoproepen kan, in afwijking van de algemene voorwaarden, gevraagd worden dat projecten binnen bepaalde een periode na toekenning of voor een bepaalde datum van start gaan. Dit zal altijd duidelijk gemeld worden in de betreffende oproep. Subsidieaanvragers moeten hiermee rekening houden.
- Subsidieaanvragers zijn bereid de met subsidie ontwikkelde kennis en resultaten te delen en nemen in redelijkheid deel aan door het programma georganiseerde activiteiten die daarop zijn gericht. Dat betekent onder andere een beschrijving van projectresultaten volgens een nader vast te stellen format en publiceren van resultaten op door het programma aangewezen websites zodat deze ter beschikking gesteld kunnen worden aan andere regio's.
- Alle projecten doen verplicht mee aan de registratie van gegevens voor de monitoring en evaluatie van het landelijke Project vervoer.
- De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) toetst alle aanvragen op mogelijke (veiligheids)risico's voor patiënten in het bijzonder en algemeen aan (patiëntrisico's ten aanzien van afwijking van) de vigerende gezondheidszorg wet- en regelgeving. De IGZ informeert de programmacommissie over haar oordeel.
- In deze subsidieronde worden direct uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend.

De subsidieoproepen worden meerdere malen herhaald. Het is daarbij mogelijk om subsidieaanvragen die eerder zijn afgewezen opnieuw (aangepast) in te dienen. Voor deze programmalijn is een bedrag van +/- € 8 miljoen gereserveerd voor experimenteel vervoer (4B) en +/-

¹⁰ zie <http://www.zonmw.nl/nl/subsidies/voorwaarden-en-financien/>

€ 4 miljoen voor coördinatie, registratie en monitoren uitbreiding ambulance kader (4A). Verwachting is dat rond 40 experimenten en 25 coördinatie subsidietrajecten gerealiseerd kunnen worden.

7 Programmalijn 5: Onderzoek, monitoring, evaluatie en kennisdisseminatie

Inhoudelijke eisen

- Deze zullen nader worden gespecificeerd in overleg met de programmacommissie.
- Een aanvraag gericht op het monitoren van programma-activiteiten en één of meerdere evaluatietrajecten. Deze projecten lopen parallel met het programma, waarbij het monitoringstraject dusdanig wordt opgezet dat informatie in 'real time' beschikbaar is; evaluatieprojecten leveren een tussentijdse (na 2 jaar) en een eindevaluatie (na 4 jaar) op. Evaluatie kan uitgevoerd worden door een onderzoeksinstituut of consortium waarin alle benodigde expertise gewaarborgd is. Alle gesubsidieerde projecten dienen mee te werken aan de evaluatie, inclusief het beschikbaar stellen van data en informatie.
- Eén of meerdere kennisinstituten kunnen gevraagd worden om een voorstel in te dienen om een kennisplatform rondom zorg voor en ondersteuning van mensen met verward gedrag te ontwikkelen. Daarop zullen resultaten van alle projecten worden gepubliceerd. Doel is kennisdeling en leren van elkaars ervaringen. Op te zetten platforms hebben een landelijke functie. Er dient een koppeling gemaakt te worden met het informatieportal voor het sociale domein dat wordt opgebouwd door KING (Kennisinstituut Nederlandse Gemeentes) en kennisportalen van andere landelijke partners (politie, GGz, opvang etc.).
- Als onderdeel van de evaluatie wordt toepasbaarheid en haalbaarheid van instrumentarium voor maatschappelijke kosten baten analyses bezien, en een dergelijke analyse uitgevoerd met (een selectie van) resultaten uit projecten.
- Beperkt lokaal onderzoek dat aantoonbaar is verbonden met de opbouw van een sluitende aanpak, kan gesubsidieerd worden. Bijvoorbeeld door:
 - het opzetten van regionale kenniswerkplaatsen in deelnemende organisaties;
 - kennisontwikkeling rondom effectiviteit van toegepaste interventies en best practices;
 - onderbouwen van beroepsmatig handelen van hbo-professionals in het domein "Social Work" met praktijkgericht onderzoek samen met professionals in de regio.
- Het ontwikkelen en evalueren van nieuwe veelbelovende interventies/aanpakken, met een sociaal maatschappelijke perspectief. Het gaat hier om onderzoek dat niet reeds onderwerp is van een ZonMw-programma (zoals Onderzoeksprogramma GGz of Preventie – zie hoofdstuk relatie met andere trajecten).
- In opdracht van het ministerie van V&J wordt onderzoek opgezet naar de relatie tussen geestelijke gezondheid en/of licht verstandelijke beperking en veiligheid (openbare orde en veiligheidsrisico's). Speerpunten daarbij zijn informatiedeling/ketensamenwerking, risicotaxatie, continuïteit van zorg, alternatieven opvang en vervoer en lokale/regionale ondersteuning.

Wie kan indienen

Hier is sprake van open subsidierondes en gerichte, top-down subsidierondes. In het laatste geval kan een partij alleen na uitgenodigd te zijn door ZonMw een subsidieaanvraag indienen.

Subsidievoorwaarden en procedure

Subsidieaanvragen worden inhoudelijk beoordeeld op relevantie en kwaliteit zoals staat beschreven in de algemene ZonMw-subsidievoorwaarden. Naast deze algemene voorwaarden, zijn in ieder geval de volgende specifieke eisen van belang:

- Monitoringsprojecten hebben een looptijd van 4 jaar en een budget van maximaal € 1.000.000,-. Evaluatieprojecten hebben een looptijd van maximaal 4 jaar en een budget van maximaal € 500.000,-. Onderzoeks- en kennisdisseminatieprojecten hebben een looptijd van maximaal 4 jaar en een budget tussen € 50.000,- en € 400.000,-.
- Subsidieaanvragers zijn bereid de met subsidie ontwikkelde kennis en resultaten te delen en nemen in redelijkheid deel aan door het programma georganiseerde activiteiten die daarop zijn gericht. Dat betekent onder andere een beschrijving van projectresultaten volgens een nader vast te stellen format en publiceren van resultaten op door het programma aangewezen websites zodat deze ter beschikking gesteld kunnen worden aan andere regio's.
- In deze subsidierondes wordt gewerkt met beknopte projectideeën gevolgd door uitgewerkte subsidieaanvragen of direct uitgewerkte subsidieaanvragen.

Voor deze programmalijn is een bedrag van +/- € 4 miljoen gereserveerd.

8 Inrichting programma

8.1 Programmacommissie

Voor de uitvoering van het programma stelt het ZonMw-bestuur een onafhankelijke programmacommissie samen. Bij de samenstelling van deze programmacommissie zal worden voortgebouwd op de expertise van het Aanjaagteam. Belangrijk is dat de kennis en expertise van de betrokken partijen in de commissie tot uiting komen.

De programmacommissie zal gevraagd worden:

- te adviseren over de uitvoering van het programmavoorstel;
- zorg te dragen voor programmering;
- te adviseren bij het opstellen van de subsidieoproep, de honorering van subsidieaanvragen en de monitoring van projectvoortgang;
- prioriteiten binnen het programma vast te stellen;
- een bijdrage te leveren aan de communicatie over (de opbrengsten) van het programma.

De leden van de commissie functioneren op persoonlijke titel. Bij de samenstelling van de programmacommissie wordt rekening gehouden met de 'Code belangenverstrengeling' van ZonMw en NWO. Daarnaast zullen het Schakelteam en de drie opdrachtgevers (VWS, V&J, VNG) elk een waarnemer in de commissie afvaardigen. De programmacommissie wordt door het ZonMw-bureau ondersteund.

Voor de advisering over relevantie van specifieke aanvragen kan een cliënten-/naastenpanel worden opgericht.

De programmacommissie kan (een panel van) landelijke stakeholders om advies vragen, bijvoorbeeld in een periodiek overleg over de programmering en prioriteiten.

De begeleidingscommissie van het landelijke project Vervoer (SIRM) zal om advies gevraagd worden bij subsidieoproepen, monitoren en evaluatie van programmalijn 4 - Regionale meldkamers, gepast vervoer en eerste opvang met beoordeling.

De programmacommissie van het Onderzoeksprogramma GGz zal adviseren over subsidieaanvragen uit programmalijn 5 – Onderzoek, monitoring, evaluatie.

Bij subsidierondes (lijn 1 t/m 4) zullen de subsidieaanvragen eerst beoordeeld worden door een beoordelingswerkgroep. Deze bestaat uit experts met (praktische) kennis op het gebied van mensen met verward gedrag. Ook ervaringsdeskundigen (cliënten en naasten) zijn hierin vertegenwoordigd. Het oordeel van de beoordelingswerkgroep en eventueel het wederhoor worden dan voorgelegd aan de programmacommissie. Deze adviseert het ZonMw-bestuur over honorering of afwijzing van een subsidieaanvraag.

Daarnaast zal, in overleg met de opdrachtgevers en het Schakelteam, een Stuurgroep opgezet worden. Hierin nemen de voorzitters van de programmacommissies van het Actieprogramma en het Onderzoeksprogramma GGz plaats, alsmede vertegenwoordigers van de opdrachtgevers (op directie niveau), het Schakelteam en ZonMw. Ook vertegenwoordigers van betrokken veldpartijen kunnen worden geïncorporeerd. De stuurgroep houdt zich bezig met strategisch programmeren (bijvoorbeeld bepalen van prioriteiten voor het programma, verdeling tussen programmalijnen, en programmaevaluaties) en is een platform voor afstemming met het Schakelteam en andere landelijke trajecten.

8.2 Voortgangsbewaking

De gehonoreerde projecten leveren halverwege de looptijd van het project een voortgangsrapportage aan. Bij grootschalige projecten wordt mogelijk jaarlijks een voortgangsrapportage gevraagd. Tussentijds vinden projectleidersbijeenkomsten plaats. Projectbezoeken zijn daarnaast een optie. ZonMw informeert de opdrachtgever via het tussentijdse- en jaarverslag.

8.3 Evaluatie van het programma

In overleg met VWS, VNG en V&J wordt een evaluatie van het programma ingezet. Na twee jaar (december 2018) volgt een eerste tussentijdse evaluatie. De eerste tussenevaluatie maakt inzichtelijk of de ingezette activiteiten in het programma bijdragen aan het realiseren van de doelen van het programma en waar bijsturing van het programma wenselijk is. Na 4 jaar (december 2020) volgt een tweede rapportage die naast een evaluatie van de gestelde doelen ook inzicht geeft in de aanbevelingen voor de toekomst. Tot slot volgt na afloop van het programma een eindrapportage met een overzicht van wat in het programma in gang is gezet, slotconclusies en leerervaringen. Gedurende de loop van het programma zullen accenten in de evaluatie verder worden gespecificeerd. Evaluatie kan uitgevoerd worden door een onderzoeksinstituut of consortium waarin alle benodigde expertise gewaarborgd is. Alle gesubsidieerde projecten dienen mee te werken aan de evaluatie, inclusief het beschikbaar stellen van data en informatie. Daarnaast wordt een traject opgezet gericht op het monitoren van programma-activiteiten. Het monitoringstraject wordt dusdanig opgezet dat informatie in 'real time' beschikbaar is. Zowel het evaluatie traject als het monitoringstraject maken onderdeel uit van programmaliijn 5.

8.4 Relatie met andere (landelijke) trajecten en programma's binnen ZonMw

- Vanuit departementen en VNG lopen diverse aanpalende programma's. Afstemming daarmee wordt goed in de gaten gehouden.
- Rondom vervoer loopt veel op dit moment, onder andere:
 1. Generieke module acute GGZ (dec 2016 gereed).
 2. Voorgenomen subsidies voor Project vervoer (opdrachtgever VWS en Begeleidingscommissie SIRM) en meldkamer (trekker AZN).
 3. Voornemen om extra middelen aan premiekader toe te voegen.Afstemming met relevante externe partijen (o.a. GGZ NL, AZN, ZN, VNG, Politie) is voorzien.
- Afstemming met Zorginstituut Nederland voor verzekeringsdeel.
- ZonMw: Onderzoeksprogramma GGz, Suïcidepreventie, Preventieprogramma, Jeugd, Gender, Memorabel (dementie), Gewoon Bijzonder (verstandelijk beperkten).
- In de bijlage is een kennisagenda mensen met verward gedrag opgenomen die in de zomer van 2016 door ZonMw samen met het Aanjaagteam is vormgegeven. Deze kennisagenda bevat een inventarisatie van lopende onderzoek trajecten.

8.5 Communicatie en implementatie

Communicatie en implementatie vormen belangrijke onderdelen van het Actieprogramma. Voor het programma zal een communicatie- en implementatieplan gemaakt worden en afgestemd met de opdrachtgevers (VWS, V&J en VNG). Operationeel zal zo veel mogelijk samen opgetrokken worden met het Schakelteam, de VNG en KING en hun trajecten en activiteiten. Daarnaast zal, waar relevant, aansluiting gezocht worden met communicatie- en implementatietrajecten van politie, veiligheidsregio's en beroepsgroepen in zorg en welzijn. Indien nodig kunnen specifieke projecten gefinancierd worden uit programmaliijn 2.

9 Planning voor 2016-2020

In onderstaand schema zijn de subsidierondes weergegeven voor 2016 - 2020. Gedurende de looptijd van het programma is bijsturing van dit schema mogelijk. Deze bijsturing wordt bepaald door de programmacommissie, in afstemming met de opdrachtgevers. Wijzigingen worden tijdig gecommuniceerd.

Ronde	Proglijn	Call open	Deadline	Honorering
4^e kwartaal 2016				
1 ^e ronde Pilotprojecten	1	26-10-2016	06-12-2016	02-02-2017
1 ^e ronde Stimuleringsubsidies	2	26-10-2016	06-12-2016	02-02-2017
1 ^e ronde Vervoer experiment	4B	26-10-2016	06-12-2016	02-02-2017
1 ^e Monitoring/evaluatie top down	5	Eind 2016	Begin 2017	Begin 2017
1^e kwartaal 2017				
2 ^e ronde Pilotprojecten	1	26-01-2017	07-03-2017	04-05-2017
2 ^e ronde Stimuleringsubsidies	2	26-01-2017	07-03-2017	04-05-2017
2 ^e ronde Vervoer experiment	4B	26-01-2017	07-03-2017	04-05-2017
1 ^e ronde RAV monitoring	4A	26-01-2017	07-03-2017	04-05-2017
2^e kwartaal 2017				
3 ^e ronde Pilotprojecten	1	20-04-2017	08-06-2017	Aug 2017
3 ^e ronde Stimuleringsubsidies	2	20-04-2017	08-06-2017	Aug 2017
1 ^e ronde opleiding/maatschappij projectidee	3	April 2017	08-06-2017	Aug 2017 (advies)
3^e kwartaal 2017				
4 ^e ronde Pilotprojecten	1	Jul 2017	Sept 2017	Nov 2017
4 ^e ronde Stimuleringsubsidies		Jul 2017	Sept 2017	Nov 2017
1 ^e ronde opleiding/maatschappij uitgewerkte aanvraag	3	Aug 2017	Okt 2017	Jan 2018
2 ^e ronde RAV monitoring	4A	Jul 2017	Sept 2017	Nov 2017
4^e kwartaal 2017				
5 ^e ronde Pilotprojecten	1	Okt 2017	Dec 2017	Feb 2018
3 ^e ronde Vervoer experiment	4B	Okt 2017	Dec 2017	Feb 2018
1^e kwartaal 2018				
5 ^e ronde Stimuleringsubsidies	2	Jan 2018	Maart 2018	Mei 2018
3 ^e ronde RAV monitoring	4A	Jan 2018	Maart 2018	Mei 2018
2^e kwartaal 2018				
6 ^e ronde Pilotprojecten	1	April 2018	Juni 2018	Aug 2018
2 ^e ronde opleiding/maatschappij projectidee	3	April 2018	Juni 2018	Aug 2018 (advies)
3^e kwartaal 2018				
6 ^e ronde Stimuleringsubsidies	2	Jul 2018	Sept 2018	Nov 2018
2 ^e ronde opleiding/maatschappij uitgewerkte aanvraag	3	Aug 2018	Okt 2018	Jan 2019
4 ^e ronde RAV monitoring	4A	Jul 2018	Sept 2018	Nov 2018
4^e kwartaal 2018				
7 ^e ronde Pilotprojecten	1	Okt 2018	Dec 2018	Feb 2019
4 ^e ronde Vervoer experiment	4B	Okt 2018	Dec 2018	Feb 2019

1^e kwartaal 2019				
1 ^e onderzoeksronde projectidee	5	Jan 2019	Maart 2019	Mei 2019 (advies)
2^e kwartaal 2019				
8 ^e ronde Pilotprojecten	1	April 2019	Juni 2019	Aug 2019
1e onderzoeksronde uitgewerkte aanvragen	5	Mei 2019	Juli 2019	Okt 2019
3^e kwartaal 2019				
-				
4^e kwartaal 2019				
-				
1^e kwartaal 2020				
2 ^e Monitoring/evaluatie top down	5	Jan 2020	Maart 2020	Mei 2020

ZonMw is zich er zeer bewust van dat de meeste beoogde subsidieaanvragers geen of beperkte ervaring hebben met subsidieprocedures. Het Aanjaagteam geeft ook aan dat in de regio's de capaciteit voor en de behoefte aan een projectmatige aanpak divers is. In dit programma zal door ZonMw extra aandacht worden besteed aan het informeren en begeleiden van potentiële subsidieaanvragers. Daarnaast wordt er gewerkt met versimpelde procedures en formulieren. Ten slotte zijn de subsidierondes zo gepland (en worden herhaald) dat zoveel mogelijk betrokkenen partijen een reële kans hebben om in te dienen.

ZonMw stimuleert gezondheids-
onderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl